

Ε ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΜΑΣ

Ο Μ. Ναπολέον και ο Πάπας Πίος ο 7ος κατά την περιφημη συνάντησή τους στο Φοντενεμπλώ. (Πίνακ του Λαφάν)

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ Κ. ΘΑΝΟΥ ΔΟΓΑΝΗ

Η ΕΚΔΙΚΗΣΙΣ ΤΟΥ ΚΛΕΦΤΗ

Ήμουν πολύ μικρός την εποχή που ο μάρμπα - Νικόλας ο άγαστης δηγώταν κάτω από το γερω-πλάτανο, που ίσκιωνε την κλειούλα του χωριού, αυτή την τρομερή Ιστορία. Ήστούσο θυμάμαι σάν τούτη την ώρα την αιμοβόρικη διήγησή του, όπως και τον ίδιο το σεβάσμιο άγωνιστή, πουχε ξεπεράσει τότε, καθώς έλεγαν, το κατό. Θυμάμαι το μαύρο μαντηλάκι με τάρσπρα τ' αστρουλάκι στροβά δεμένο στο μπρούτζινο το κούτελο, τα φρόδια τὰ δασυπό χαμηλώναν κι' αποσκέπαζαν τὰ μάτια, το φλωροκαπνιστό του, καμαρωτό μουστάκι, τη μακρουλή τσιμπούκα, τὰ έσασαρο-πείθεια του τὰ πυκνοδασωμένα, που μέσα τους χτύπαε μια άβυσσος κι' αλύγιστη καρδιά, κι' άκόμα θυμάμαι τ' άσημοκεντημένο το σελάχι με τις άσημοκομπούρες και τὰ χατζάρια.

Ήδη ήμουνα ίσαμε δέκα χρονών, άρχισε τη διήγησή του ο άγωνιστής, όταν κατάπεσε βαρυνάρσωτος ο δόλιος ο πύρσρας μου. Σαράντα μέρες έλιωνε στη θέρμη κι' άφρομάχας και σάπιε κοιτασμένος κάτω από τόν έρσο. Σαράντα μέρες γούρλιαζαν στη ράχη τὰ σελιά μας κι' αντιβόγγααν ολόγυρα φαράγγια και σπηλιές. Κι' άπάνου σίς σαράντα, ένα μικρό έρσινό, θυμάμαι που μ' έφώναξε στο πλάι του και με είπε: Αί! Νικόλα! με φρίσκει, γυνέ μου, ή άσπύη, ή δέ με βρίσκει. Κι' άλλο δέ με πικραίνει, πού που πεθαίνω δίχως άκόμα νά μπορέσω νά πάω εκδίκηση από τόν Τουρκάραπα τόν Χαμπή-μάρα, που έσφαξε τη μαγουλά σου. Εδκή και κατάρα σ' άφήνω, παιδί μου, νά εκκληρίσεις όλη τη γενιά τού μαγα-οισμένου από παιδί ως έγγόνι. Χόρτο νά μη φτρώνω στὰ ταφλίκα του ούδε περσίσης. Και σάν άποτελειώσης τήν παραγγελία μου νάρθης νά γύρης άπάνου από τόν τάφο μου άν μου τὸ είπής. Θ' αναγαλλιάσουνε τὰ κούφια κόκκαλά μου».

Δέν τότε βρήκε ή κονταυ-γή. Τρεις ντουφεκιές ψηλά στη ράχη έδωκαν τὸ μαύρο μαντήτο γύρω στὰ καπετανά-τα. Πάει... μὰ τὰ τελευταία του τὰ λόγια χαράχτηκαν στην καρδιά μου βαθιά-βαθείά σά με πυροκαμένο αίθερο... 'Ο μυσός ο κάμπος και τὰ χτύματα και τὰ χωριά, που

Θωρείτε στὰ ριζοβούνια άντίκρου, ήταν ταφλίκι του τουρκάραπα τού Χαμπήμαγα. Δέν ξέρω ποιὰ κατάρα τόν έρριξε τὸ γύφτο κατά τὰ μέρη τούτα. Τὸ χωριό που κατοικάμε τώρα δέν ύπαρχε τόν καιρό της σκλαβιάς. Κυνηγημένοι οί παποίδες μας από τόν Τούρκο, πήραν τὰ βουνά κι' έκει έχτισαν τὸ χωριό με τὰ σπιτοκαλυβάκια, ίδιες άητοφολιές, που άνεβαίνουμε σήμερα κάθε χρόνο γιά νά περάσουμε τὸ καλοκαίρι μας. Έκει ζούσαμε μισόγυριοι λογγίτες συντροφιά με τὰ ζούδια τού δρυμού.

Στὴ θέση που τη λέμε «Κακή Σούδα» σ' έκεινο τὸ κακοτρά-χαλο φαράγγι, που χωρίζε τὰ δυο βουνά π' άνάμεσα περνάει, πηδωλώντας σά λιοντάρι άγριεμένο τις πέτρες, τὸ μεγάλο κα-τάμι, έστησε ο άράλης τὸ γεφύρι, που ύπάρχει και σήμερα με τὸ-νομά του. Όταν άνοιγαν τὰ θέμελά του κάποιος τουρκεμένος Χρι-στιανός προδότης ελπε στον άγά πὸς γιά νά στεριώση τὸ γεφύρι ήταν άνάγκη νά ποτίσουνε τὰ θέ-μελα με αίμα Χριστιανού. Στην ώρα άπάνου φά-νικε ψηλά στη ράχη και ή κακορούζικη ή μάνα μου. Πήγαυε γιά τὸ κλεφτοχώρι στο βουνό και βίστασε κι' έμένα, βυζαντιάικο άκόμα, στην άγκα-λιά της.

Σάν την είδε τὸ άπιστο σκυλλί «Νά τὸ σφαγάρι που μάς στέλνει ο Γιαραμπής γιά νά στεριώση τὸ γεφύρι. 'Ινσιαλλάχ!», είπε. Δυο άραπάδες δουλοι του έτρεξαν και την έσουραν, σκούζοντας και θρη-νώνας, στην κατηφορία και μαλλομαδημένη την έτρόβηξαν μπροστά του. Σάν άρνι την έσφαξε και βρόση τ' άγιασμένο της τὸ αίμα χύθηκε στο θέμελο γιά νά στεριώση τάχα τὸ γεφύρι. 'Υστερα, οί δου-

λοι φορτώθηκαν τὸ άψυχο κουφάρι, ματοποιισμέ-νο, όπως ήταν, και πήγαν και τὸ γκρέμισαν σέ κά-ποιο γκρεμό έκει κοντά. Τρεις μέρες ψηλά από την κορφή κάποιος γιδεβσκού, έβλεπαν σύννεφο τὰ δρυά ν' άνεμοστροβιλίζονται, κρώδοντας άπά-νου από τὸ φαράγγι και νά σαΐτσούν βαθείά σ'έ-

κιστο τὸ γκρεμό. Έμένα με πορά-δωκαν σέ κάποιον ραγιά (δὲ μ' έ-σφαξε γιά Χριστιανό, γιατί ήμουν άβάρπιστο άκόμα) και με πήγε στον έρσο τόν πατέρα μου.

Όσο μεγάλωνα, τόσο τὰ τελευ-ταία λόγια τού πατέρα μου κι' ο άδικοσκοτομός της μάνας που δὲ γνώρισα, μου φούντωναν τὸ μυαλό,

